

## CATEHEZE MISTAGOGICE CĂTRE CEI DE CURÂND LUMINAȚI<sup>1</sup>

### CATEHEZA I MISTAGOGICĂ

Citire din întâia Epistolă sobornicească a lui Petru de la cuvintele: *'Fiți treji, privegheați', până la sfârșitul epistolei*<sup>2</sup>

1. De multe ori doream, adevărați și doriți fii ai Bisericii, să vă vorbesc despre aceste duhovnicești și cerești taine. Dar pentru că știam bine că dăm mai multă încredere vederii decât auzului, am așteptat timpul de acum pentru ca să vă pot conduce cu mai multă ușurință în această livadă mai luminoasă și mai bine mirositoare a raiului, o dată ce ați trăit voi înșivă cele ce vă voi spune. De altfel, acum ați ajuns în stare să vă împărtășiți cu prea Dumnezeieștile Taine, după ce ați fost învredniciți de dumnezeiescul și de viață făcătorul Botez. Așadar, pentru că trebuie să vă întindem masa învățăturilor mai desăvârșite, haide să vă învățăm bine pe acestea, ca să vă puteți da seama de cele ce s-au făcut cu voi în acea seară a Botezului.

2. Mai întâi ați intrat în pridvorul baptisteriului. Ați fost așezați cu fața la apus și ați ascultat lepădările; apoi vi s-a poruncit să întindeți mâna și v-ați lepădat de Satana, ca și cum era de față.

Trebuie să știți că în istoria Vechiului Testament a fost preînchipuit acest lucru. Când Faraon, tiranul cel aspru și foarte crud, împila neamul cel liber și ales al evreilor, Dumnezeu a trimis pe Moise să-i scoată din robia cea rea a egiptenilor<sup>3</sup>. Pragurile ușilor de la case au fost unse cu sângele mielului, ca să nu se atingă nimicitorul de casele care aveau

1. "Cei de curând luminați" = cei de curând botezați.

2. I Petru 5, 8.

3. Ieș. 3, 1-10.

semnul sângelui<sup>4</sup>. Poporul evreilor a fost eliberat în chip minunat. Dar cu toate că au fost eliberați, dușmanul i-a urmărit și a văzut cum marea s-a despărțit în chip minunat pentru ei; dușmanul n-a ținut seamă de asta, și înaintând pe urmele lor, s-a trezit dintr-o dată sub apă, înecându-se în Marea Roșie<sup>5</sup>.

3. Întoarce-te acum de la întâmplările din Vechiul Testament la cele ce s-au făcut în Noul Testament! Întoarce-te de la preînchipuire la adevăr! Acolo, Moise a fost trimis de Dumnezeu în Egipt; aici, Hristos a fost trimis de Tatăl în lume. Acolo, ca să scoată pe poporul împilat din Egipt; aici, Hristos, ca să izbăvească pe cei chinuți în lume de păcat. Acolo, sângele mielului îndepărta pe nimicitor; aici, sângele Mielului celui nevinovat, al lui Iisus Hristos<sup>6</sup>, pune pe fugă pe demoni. Tiranul acela a alungat acel vechi popor până la mare; și pe tine acest demon îndrăzneț, nerușinat și izvoditor al răului te urmărește chiar până la apa cea mântuitoare. Acela s-a înecat în mare; și acesta piere în apa cea mântuitoare.

4. Tu auzi că ți se poruncește să rostești, cu mâna întinsă înspre demon, ca și cum ar fi de față: *"Mă lepăd de tine, Satano!"*. Vreau să vă spun pentru care pricină ați fost așezați cu fața spre apus. Pentru că e lucru de trebuință. Apusul este locul întunericului din lumea aceasta. Satana este întuneric, și în întuneric își are puterea sa; pentru aceasta privind în chip simbolic spre apus, vă lepădați de acel stăpânitor întunecat și întunecos. Ce-a spus fiecare din voi pe când stătea cu fața la apus? *"Mă lepăd de tine, Satano, de tine, răul și prea crudul tiran! Nu mă mai tem de puterea ta! A nimicit-o Hristos; El a luat sângele și trupul meu pentru ca prin sângele și trupul meu să surpe prin moarte moartea, ca să nu mai fiu pururea supus robiei. Mă*

4. Ieș. 12, 3-13.

5. Ieș. 14, 4-28.

6. I Petru 1, 19.

*lepăd de tine, vicleanule și prea șiretule șarpe! Mă lepăd de tine, cel ce ești cu adevărat ispititor, care sub chip de prietenie ai săvârșit toată nelegiuirea, pricinuind căderea strămoșilor noștri. Mă lepăd de tine, Satano, făcătorul și lucrătorul oricărei răutăți!*".

5. Apoi ai fost învățat să spui a doua formulă: "*Și de toate lucrurile tale*". Lucrurile Satanei sunt feluritele păcate de care trebuie să te lepezi, întocmai ca și cel care scapă de toate armele unui tiran o dată ce a scăpat de tiran. Așadar, orice fel de păcat este numărat între lucrurile diavolului. În afară de aceasta, află că tot ceea ce spui, dar mai cu seamă în acel ceas prea înfricoșat, se scrie în cărțile lui Dumnezeu. Iar dacă vei face ceva potrivit acestora, vei fi osândit ca un călcător de lege. Leapădă-te deci de lucrurile lui Satan, adică de toate faptele și gândurile săvârșite împotriva dreptei rațiuni.

6. Apoi spui: "*Și de toată trufia lui*". Trufia diavolului stă în: patima pentru teatru, cursele de cai, pentru vânatoare și pentru orice deșertăciune de acest fel. Sfântul se roagă lui Dumnezeu să fie izbăvit de acestea și zice: "*Întoarce ochii mei ca să nu vadă deșertăciunea*"<sup>7</sup>. Nu îndrăgi teatrul, unde vezi desfrânările pline de hule și de toată nerușinarea măscăricilor și a jocurilor nebunești ale desfrânaților. Nici nu iubi patima celor care, pentru a-și desfăta ticălosul lor pântece, se dedau vânătorii fiarelor sălbatică. Și ei, care vânează pentru a-și desfăta pântecul cu mâncăruri – dar, ca să vorbesc drept, care luptă pentru pântece, dumnezeul lor<sup>8</sup>, punându-și în primejdie propria lor viață – , ajung ei înșiși hrana fiarelor vâdate. Fugi și de cursele de cai, privește nebunească, ce doboară sufletele. Toate acestea formează trufia diavolului.

7. Tot în trufia diavolului se numără și primejdiile sufletești legate de sărbătorile idolești, fie că sunt pricinuite

7. Ps. 118, 37.

8. Filipeni 3, 19.

de carne sau pâine sau de alte mâncăruri pângărite prin invocarea demonilor celor cu totul necurați. Căci, după cum pâinea și vinul Euharistiei, *înainte de invocarea Sfintei Treimi*, sunt simplă pâine și vin, dar, după invocare, pâinea ajunge trup al lui Hristos, iar vinul, sânge al lui Hristos, în același chip mâncărurile din trufia lui Satan sunt, prin natura lor, simple mâncăruri, dar se spurcă prin invocarea demonilor.

8. După acestea spui: "*Și de toată slujirea ta!*". Slujirea diavolului este rugăciunea făcută în templele idolilor și toate slujbele ce se fac în cinstea idolilor neînsuflețiți: aprinderea făclilor și tămâierea la izvoare sau la râuri. În adevăr, unii oameni, înșelați de vise sau de demoni, se duc la râuri sau la izvoare cu gândul că au să găsească acolo tămăduirea bolilor trupești. Slujiri ale diavolului sunt și alte obiceiuri asemenea acestora. Nu te îndeletnici deci cu acestea! Tot slujiri ale diavolului sunt și: ghicirea făcută cu ajutorul zborurilor păsărilor, ghicirea viitorului, prevestirile, talismanele, inscripțiile pe plăci de metal, vrăjitoriile, alte înșelătorii și toate câte sunt la fel cu acestea. Fugi de ele! Dacă vei cădea în acestea, după ce te-ai lepădat de Satana și după ce te-ai împreunat cu Hristos, vei fi ispitit mai amar de tiran; mai înainte nu te asuprea așa de tare, pentru că erai al lui, și-ți făcea mai ușoară amara robie; acum însă este foarte înverșunat împotriva ta. Prin urmare, așa ești lipsit și de Hristos, și ești chinuit și de Satana. N-ai auzit ce ne istorisește Vechiul Testament despre Lot și despre fetele lui? N-a fost mântuit el și cu fetele lui pentru că au fugit în munte? Femeia lui însă s-a prefăcut în stâlp de sare<sup>9</sup>, fiind făcută de rușine pentru vecie pentru că a mai păstrat în sufletul ei dorințele cele rele, de a se întoarce la viața ei trecută. Ai grijă deci de tine însuși, nu te mai întoarce la cele pe care le-ai lepădat! O dată ce ai pus mâna pe plug<sup>10</sup>, nu

9. Fac. 19, 15–30.

10. Luca 9, 62.

te mai întoarce din nou la sărătura acestei vieți! Dimpotrivă, fugi în munte<sup>11</sup>, la Iisus Hristos, la piatra cea netăiată de mână<sup>12</sup>, care a umplut toată lumea.

9. Așadar, după ce te-ai lepădat de Satana și după ce ai rupt cu totul orice legătură cu el și vechile învoieli cu iadul<sup>13</sup>, ți se deschide raiul lui Dumnezeu, pe care l-a sădit Dumnezeu spre răsărit<sup>14</sup>, din care a fost izgonit strămoșul nostru din pricina călcării poruncii<sup>15</sup>. Acest lucru ai închipuit tu când te-ai întors cu fața de la apus spre răsărit, care este ținutul luminii. Atunci ți s-a poruncit să spui: *"Cred în Tatăl și în Fiul și în Sfântul Duh și în botezul pocăinței"*. Despre acestea ți-am vorbit pe larg, cum a dat harul lui Dumnezeu, în catehezele de mai înainte.

10. O dată ce ai fost întărit prin aceste cuvinte, veghează! Căci *"potrivnicul nostru, diavolul, după cum s-a citit de curând, umblă răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită"*<sup>16</sup>. În timpul de dinainte de botez moartea ne înghițea, căci avea putere; dar în timpul băii sfintei renașteri *"Dumnezeu a șters toată lacrima de la toată fața"*<sup>17</sup>. Nu vei mai plânge, pentru că ai dezbrăcat pe omul cel vechi<sup>18</sup>; dimpotrivă, vei sărbători, pentru că ai îmbrăcat haina mântuirii<sup>19</sup>, pe Iisus Hristos<sup>20</sup>.

11. Acestea s-au săvârșit în pridvor. Iar dacă va vrea Dumnezeu, în catehezele mistagogice viitoare, când vom intra în Sfânta Sfintelor, vom tâlcui cele ce se săvârșesc acolo. Lui Dumnezeu Tatăl slava, puterea și mărirea, împreună cu Fiul și cu Sfântul Duh, în vecii vecilor. Amin.

11. Fac. 19, 17.

12. Daniel 2, 34-35.

13. Isaia 28, 15.

14. Fac. 2, 8.

15. Fac. 3, 23-24.

16. I Petru 5, 8.

17. Isaia 25, 8.

18. Col. 3, 9.

19. Isaia 61, 10.

20. Rom. 13, 14.

## CATEHEZA A II-A MISTAGOGICĂ

### DESPRE BOTEZ

Citire din Epistola către Romani de la: *'Au nu știți că toți câți în Hristos Iisus ne-am botezat, întru moartea Lui ne-am botezat?'*, până la: *'pentru că nu sunteți sub Lege, ci sub har'*<sup>1</sup>

1. Catehezele mistagogice și învățăturile mai noi care vi se dau în fiecare zi ne sunt de folos pentru că ne vestesc învățături pe care nu le-am cunoscut încă; dar mai cu seamă vă sunt de folos vouă, care v-ați înnoit de la cele vechi la cele noi. Pentru aceasta vă este necesar să continuăm cele spuse în cateheza de ieri, ca să cunoașteți tâlcuirile celor ce s-au săvârșit cu voi în lăuntrul baptisteriului.

2. Îndată ce-ați intrat, v-ați dezbrăcat de haine. Aceasta înseamnă că *"v-ați dezbrăcat de omul cel vechi, dimpreună cu toate faptele lui"*<sup>2</sup>. După ce v-ați dezbrăcat, ați rămas goi, imitând și în aceasta pe Hristos Care gol a fost răstignit pe cruce; prin goliciunea Sa Domnul *"a dezbrăcat domniile și stăpâniile"*<sup>3</sup> și așa a biruit cu îndrăzneală pe cruce. Nu se cade ca de acum înainte să mai purtați acea veche haină, pentru că în mădularele voastre se incuibaseră puterile cele potrivnice. Când spun asta nu mă gândesc la hainele ce le purtați, ci la omul cel vechi, cel stricat prin poftele înșelăciunii<sup>4</sup>. Să nu se întâmple cumva ca sufletul care l-a dezbrăcat o dată să se îmbrace din nou cu el! Dimpotrivă, să spună ca și mireasa lui Hristos din Cântarea cântă-

1. Rom. 6, 3-14.

2. Col. 3, 9.

3. Col. 2, 15.

4. Efes. 4, 22.

rilor: "M-am dezbrăcat de haina mea; cum mă voi mai îmbrăca cu ea?"<sup>5</sup>. Ce lucru minunat! Stați goi înaintea tuturor, și nu vă rușinați! Într-adevăr, sunteți ca și Adam cel dintâi zidit, care era gol în rai, și nu se rușina<sup>6</sup>.

3. Apoi, așa dezbrăcați, ați fost unși cu untdelemn sfințit din creștetul capului până la picioare. Astfel ați ajuns părtași măslinului celui bun, ai lui Iisus Hristos. Ați fost tăiați din măslinul cel sălbatic, ați fost altoiți în măslinul cel bun și ați ajuns părtași grăsimii adevăratului măslin. Untdelemnul sfințit era simbolul participării la ungera lui Hristos<sup>7</sup>; el pune pe fugă orice urmă a lucrării celei potrivnice. Căci după cum suflările sfinților și invocarea numelui lui Dumnezeu, ca o flacăra foarte puternică, ard și alungă pe demoni, tot așa și acest untdelemn sfințit, prin invocarea lui Dumnezeu și prin rugăciune, capătă atât de mare putere, încât nu numai ca și printr-o ardere curățește toate urmele păcatelor, dar alungă și toate puterile cele nevăzute ale vicleanului.

4. După aceasta ați fost conduși la sfânta colimvitră a dumnezeiescului botez, după cum și Hristos a fost dus de pe cruce la mormântul care era alături. Fiecare din voi a fost întrebat de crede în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Ați mărturisit mântuitoarea mărturisire și v-ați cufundat de trei ori în apă și v-ați scos afară din apă tot de trei ori. În chip simbolic ați arătat prin asta îngroparea cea de trei zile a lui Hristos. Căci după cum Mântuitorul nostru a stat trei zile și trei nopți în pântecul pământului<sup>8</sup>, tot așa și voi prin întâia scoatere din apă ați arătat prima zi a lui Hristos în inima pământului, iar prin cufundarea în apă ați indicat noaptea. După cum cel care e în noapte nu vede deloc, iar cel care e în zi este în lumină, tot astfel în timpul

5. Cânt. 5, 4.

6. Fac. 2, 25.

7. Rom. 11, 17, 24.

8. Matei 12, 40.

cufundării în apă erați ca în noapte și nu vedeți nimic; în timpul scoaterii din apă, însă, ați ajuns din nou ca în zi. În aceeași clipă ați și murit, dar v-ați și născut; iar acea mântuitoare apă v-a fost și mormânt, și mamă. Cuvintele lui Solomon spuse cu privire la alte lucruri vi s-ar potrivi și vouă. El spunea: "Vreme este să te naști și vreme este să mori"<sup>9</sup>; despre voi însă se poate spune contrariul: vreme este să mori și vreme este să te naști. Într-un singur timp s-au săvârșit și moartea, și nașterea; nașterea voastră a avut loc o dată cu moartea voastră.

5. Ce lucru străin și minunat! Am înviat, cu toate că n-am murit cu adevărat, n-am fost îngropați cu adevărat și nici n-am fost răstigniți cu adevărat. Imitarea este chipul aceluia, iar mântuirea, adevărată. Hristos a fost răstignit cu adevărat, a fost îngropat cu adevărat și a înviat cu adevărat. Pe toate acestea ni le-a dăruit spre a câștiga cu adevărat mântuirea, cu toate că n-am participat la patimile Lui decât prin asemănare. Cât este de covârșitoare iubirea Sa de oameni! Hristos a primit în preacuratele Lui mâini și picioare cuie și a suferit cu adevărat, iar mie îmi dăruiește, fără să sufăr, fără să mă doară, mântuirea prin participarea la durerea Sa.

6. Nimeni să nu creadă că Botezul dă numai iertarea păcatelor, după cum era botezul lui Ioan, adică "botezul pocăinței întru iertarea păcatelor"; dimpotrivă, Botezul dă și harul înfierii. Mai mult încă, noi știm bine că după cum botezul este curățător de păcate și pricinuitoarea darului Sfântului Duh, tot așa este și antitipul patimilor lui Hristos. Pentru aceasta Pavel spune mai sus, strigând: "Au nu știți că toți câți în Hristos Iisus ne-am botezat, întru moartea Lui ne-am botezat? Ne-am îngropat împreună cu El în moarte prin botez"<sup>10</sup>. Pavel spunea aceste cuvinte împotriva celor ce socoteau că botezul este pricinuitoare numai al iertării pă-

9. Eccl. 3, 2.

10. Rom. 6, 3-4.

catelor și al înfierii, dar că acela care se botează nu participă prin asemănare la adevăratele patimi ale lui Hristos.

7. Pentru ca să cunoaștem că toate câte a suferit Hristos pentru noi și pentru mântuirea noastră le-a pățimit în chip real, și nu în aparență, și că noi participăm la Patimile Lui, Pavel striga foarte lămurit: *"Căci dacă am fost sădiți împreună prin asemănarea morții Lui, atunci vom fi părtași și învierii Lui"*<sup>11</sup>. Bine a spus: *"sădiți împreună!"*. Pentru că aici, pe Golgota, a fost sădită Vița cea adevărată, iar noi, prin participarea la Botezul morții, am fost sădiți împreună cu El. Îndreaptă-ți mintea cu multă atenție la cuvintele apostolului! N-a spus: căci dacă am fost sădiți împreună prin moarte, ci: *"prin asemănarea morții"*. Moartea lui Hristos a fost reală; reală a fost și despărțirea sufletului de trup; reală îngroparea. Trupul Lui cel sfânt în giulgiu curat a fost înfășurat<sup>12</sup>, și toate cele petrecute cu el au fost reale. Cele ce s-au făcut cu voi, însă, sunt o asemănare a morții și a patimilor Lui; mântuirea voastră nu-i asemănare, ci realitate.

8. Dându-vă aceste învățături, atât cât trebuie, vă rog să le țineți minte pentru ca și eu, nevrednicul, să spun despre voi: *"Vă iubesc pentru că totdeauna vă aduceți aminte de mine și țineți predaniile pe care vi le-am dat"*<sup>13</sup>. Puternic este Dumnezeu, Care vă înfățișează ca pe niște înviați din morți<sup>14</sup>, să vă dea vouă putere să umblați întru înnoirea vieții<sup>15</sup>, că a Lui este slava și puterea, acum și în veci. Amin.

11. Rom. 6, 5.

12. Matei 27, 59.

13. I Cor. 11, 2.

14. Rom. 6, 13.

15. Rom. 6, 4.

## CATEHEZA A III-A MISTAGOGICĂ DESPRE UNGEREA CU SFÂNTUL MIR

Citire din întâia Epistolă sobornicească a lui Ioan: *"Și voi aveți ungere de la Dumnezeu și știți toate", până la: "să nu ne rușinăm de El la venirea Lui"*<sup>1</sup>

1. După ce ați fost botezați în Hristos și v-ați îmbrăcat cu Hristos<sup>2</sup>, ați ajuns asemenea Fiului lui Dumnezeu<sup>3</sup>. Dumnezeu ne-a rânduit mai dinainte spre înfiere<sup>4</sup> și ne-a făcut asemenea trupului slavei lui Hristos<sup>5</sup>. O dată ce-ați ajuns părtași ai lui Hristos<sup>6</sup>, negreșit sunteți numiți unși<sup>7</sup>. Despre voi spune Dumnezeu: *"Nu vă atingeți de unșii Mei!"*<sup>8</sup>. Și ați ajuns unși pentru că ați primit antitipul Sfântului Duh. Toate cele făcute cu voi s-au făcut în chip figurat, pentru că sunteți chip al lui Hristos. Și Hristos a intrat în râul Iordanului, a împărțit apele cu buna mireasmă a Dumnezeirii și a ieșit din ele; și S-a pogorât peste El Sfântul Duh în deplinătaea ființei Sale, odihnindu-Se Cel asemenea peste Cel asemenea. Și vouă de asemenea, după ce ați ieșit din colimvitra sfintelor ape, vi s-a dat ungerea, antitipul Aceluia prin Care a fost uns Hristos. Acesta este Sfântul Duh, despre Care și fericitul Isaia, în profeția lui, spunea în numele

1. I Ioan 2, 20-28.

2. Gal. 3, 27.

3. Rom. 8, 29.

4. Efes. 1, 5.

5. Filipeni 3, 21.

6. Evr. 3, 14.

7. χριστοί = unși, Hristos = uns.

8. Ps. 14, 15.

Domnului: *"Duhul Domnului este peste Mine, pentru că El M-a uns; M-a trimis să binevestesc săracilor"*<sup>9</sup>.

2. Hristos n-a fost uns de oameni cu undelemn sau cu mir material, ci Tatăl, Care L-a hotărât mai dinainte Mântuitor al întregii lumi, L-a uns prin Sfântul Duh, după cum zice Petru: *"Pe Iisus cel din Nazaret, pe Care L-a uns Dumnezeu prin Duhul Sfânt"*<sup>10</sup>. Iar profetul David striga zicând: *"Tronul Tău, Dumnezeule, în veacul veacului; toiagul împărăției Tale este toiag de dreptate. Iubit-ai dreptatea și ai urât nedreptatea; pentru aceasta Te-a uns pe Tine, Dumnezeule, Dumnezeul Tău cu undelemnul bucuriei mai mult decât pe părtașii Tăi"*<sup>11</sup>. Și după cum Hristos a fost răstignit, a fost îngropat și a înviat în realitate, iar voi în timpul botezului sunteți învredniciți să fiți răstigniți, îngropați și înviați împreună cu El, într-o asemănare, tot astfel și cu privire la ungerea cu Sfântul Mir. Hristos a fost uns cu undelemnul spiritual al bucuriei, adică cu Duhul Sfânt, Care este numit undelemnul bucuriei, pentru că El este pricinuitorul bucuriei duhovnicești; iar voi ați fost unși cu mir și ați ajuns părtași ai lui Hristos.

3. Să nu-ți închipui că Mirul acela este simplu mir. Căci după cum pâinea Euharistiei, după invocarea Sfântului Duh, nu mai este simplă pâine, ci trup al lui Hristos, tot așa și acest Sfânt Mir, după invocare, nu este simplu mir, nici nu s-ar putea spune că este mir obișnuit; dimpotrivă, este un dar al lui Hristos și al Sfântului Duh și lucrează prin prezența Dumnezeirii Lui. În chip simbolic se unge cu el fruntea și celelalte organe ale simțurilor. Trupul se unge cu mir văzut, dar se sfințește sufletul prin Sfântul și de viață făcătorul Duh.

4. Mai întâi ați fost unși pe frunte, ca să fiți sloboziți de rușinea pe care primul om călcător de poruncă o purta pre-

9. Isaia 61, 1; Luca 4, 18.

10. Fapte 10, 38.

11. Ps. 44, 8-9.

tutindeni și ca să priviți ca în oglindă, cu fața descoperită, slava Domnului<sup>12</sup>. Apoi ați fost unși la urechi, ca să dobândiți auz în stare să asculte tainele dumnezeiești; despre astfel de urechi zicea Isaia: *"Domnul mi-a adăugat mie ureche ca să aud"*<sup>13</sup>, iar Domnul Iisus în Evanghelie zice: *"Cel care are urechi de auzit, să audă"*<sup>14</sup>. Apoi ați fost unși la nări, ca să spuneți după ce ați primit dumnezeiescul Mir: *"Printre cei ce se mântuiesc suntem lui Dumnezeu buna mireasmă a lui Hristos"*<sup>15</sup>. După aceasta pe piept, ca să puteți sta împotriva uneltirilor diavolului, îmbrăcând platoșa dreptății<sup>16</sup>. Căci după cum Hristos, după Botez și după pogorârea Sfântului Duh, S-a dus și S-a luptat cu potrivnicul, tot așa și voi, după ce ați fost botezați și ați fost unși cu Sfântul Mir, îmbrăcați fiind cu toată armura Sfântului Duh, stați împotriva puterii celei potrivnice și o biruiți zicând: *"Toate le pot în Hristos, Care mă întărește"*<sup>17</sup>.

5. După ce ați fost învredniciți cu ungerea cu Sfântul Mir, vă numiți creștini; acum renașterea voastră este confirmată și de numele ce-l purtați. Într-adevăr, înainte de a fi învredniciți de acest har, propriu vorbind, nu erăți vrednici de acest nume, ci erăți încă pe cale de a ajunge creștini.

6. Vă este de trebuință să știți că simbolul acestei ungeri se află în Vechiul Testament. Când Moise, împlinind porunca lui Dumnezeu, l-a făcut pe fratele său arhiereu, mai întâi l-a spălat în apă, apoi l-a uns<sup>18</sup>. Și a fost numit hristos (uns)<sup>19</sup> din pricina ungerii preînchipuitoare. Tot așa și Solomon, când a fost făcut împărat, după ce s-a spălat în Ghihon,

12. II Cor. 3, 18.

13. Isaia 50, 5.

14. Matei 11, 15.

15. II Cor. 2, 15.

16. Efes. 6, 11, 14.

17. Filipeni 4, 13.

18. Lev. 8, 1-36.

19. Lev. 4, 5.

arhiereul l-a uns<sup>20</sup>. Aceștia au fost unși în chip preînchipuitor<sup>21</sup>. Voi însă n-ați fost unși în chip preînchipuitor, ci adevărat, pentru că ați fost unși cu adevărat de Sfântul Duh. Începutul mântuirii voastre este Hristos. Hristos este cu adevărat plămădeala<sup>22</sup>, iar voi frământătura<sup>23</sup>. Iar dacă plămădeala este sfântă, este clar că se transmite sfințenia și frământăturii.

7. Păziți neîntinată această ungere! Dacă va rămâne în voi, vă va învăța toate după cum de curând ați auzit că a spus fericitul Ioan, care ne-a dat multe învățături despre această ungere. Această sfântă ungere este apărare duhovnicească a trupului și mântuire sufletului. Fericitul Isaia din timpurile vechi a profețit-o; el spunea: "Și va face Domnul tuturor neamurilor în muntele acesta – Biserica este numită munte și în altă parte, ca atunci când zice: "Că va fi în zilele cele mai de pe urmă arătat muntele Domnului"<sup>24</sup> – ospăț la care vor bea vin, vor bea cu veselie, se vor unge cu mir"<sup>25</sup>. Și ca să te încredințezi, ascultă ce spune despre acest Mir tainic: "Dă pe toate acestea neamurilor, căci sfatul Domnului este peste toate neamurile"<sup>26</sup>. Așadar, o dată ce ați fost unși cu acest Sfânt Mir, păstrați-l în voi neîntinată și neprihănit; să sporiiți prin fapte bune și să ajungeți bineplăcuți Începătorului mântuirii voastre, Hristos Iisus, Căruia slava în vecii vecilor. Amin.

20. III Regi 1, 39, 45.

21. I Cor. 10, 11.

22. I Cor. 15, 23.

23. I Cor. 5, 7.

24. Isaia 2, 2.

25. Isaia 25, 6-7.

26. Isaia 25, 7.

## CATEHEZA A IV-A MISTAGOGICĂ DESPRE TRUPUL ȘI SÂNGELE LUI HRISTOS

Citire din întâia Epistolă către Corinteni a lui Pavel: *"Căci eu am primit de la Domnul ceea ce v-am predat și vouă"<sup>1</sup>, și celelalte*

1. Este de ajuns numai învățătura fericitului Pavel cuprinsă în aceste cuvinte ca să vă încredințeze despre dumnezeieștile taine prin care ați fost învredniciți să ajungeți uniți într-un singur trup și sânge cu Hristos. Pavel de curând striga: "Că Domnul nostru Iisus Hristos, în noaptea în care a fost vândut, luând pâine și mulțumind, a frânt-o și a dat-o ucenicilor Săi zicând: Luați, mâncați, acesta este trupul Meu. Și luând paharul și mulțumind, a zis: Luați, beți, acesta este sângele Meu"<sup>2</sup>. Deci cine va îndrăzni să se îndoiască de asta, o dată ce Însuși Domnul a spus: "Acesta este trupul Meu"? Cine se va îndoii vreodată să spună că nu este sângele Lui, o dată ce El Însuși a întărit și a spus: "Acesta este sângele Meu"?

2. Altă dată Hristos în Cana Galileii a prefăcut la un semn<sup>3</sup> al Său apa în vin<sup>4</sup>. Nu este oare vrednică de credință și prefacerea vinului în sânge? A fost chemat la o nuntă lumească, și a săvârșit această minune de nespus. Oare nu cu mult mai mult se va mărturisi că a dăruit nuntașilor<sup>5</sup> spre desfătare trupul și sângele Lui?

1. I Cor. 11, 23.

2. I Cor. 11, 23-25.

3. Pentru traducere vezi nota 4, col. 1097 din MG.

4. Ioan 2, 1-10.

5. Matei 11, 15; Luca 5, 34.

3. Pentru aceea suntem pe deplin încredințați că ne împărtășim cu trupul și cu sângele lui Hristos. În chipul pâinii ți se dă trupul, iar în chipul vinului ți se dă sângele ca să ajungi prin împărtășirea cu trupul și cu sângele lui Hristos unit într-un singur trup și sânge cu El. Astfel ajungem și purtători de Hristos, pentru că trupul și sângele Lui se împărtășesc mădularelor noastre. Astfel, după cuvintele fericitului Petru, ajungem părtași firii dumnezeiești<sup>6</sup>.

4. Altă dată Hristos, vorbind iudeilor, le spunea: "Dacă nu veți mânca trupul Meu și nu veți bea sângele Meu, nu veți avea viață întru voi"<sup>7</sup>. Iudeii însă, pentru că n-au înțeles în chip duhovnicesc cele spuse, s-au depărtat de El, socotind că-i indeamnă să mănânce trupul Lui.

5. În Vechiul Testament erau pâinile punerii înainte; dar acelea, pentru că aparțineau Vechiului Testament, au luat sfârșit. În Noul Testament avem pâine cerească și pahar al mântuirii, care sfințesc sufletul și trupul. Căci după cum pâinea este pentru trup, tot așa și Cuvântul este potrivit sufletului.

6. Nu te uita deci la pâine și la vin ca la pâine și la vin obișnuite. Ele, potrivit hotărârii Stăpânului, sunt trup și sânge al lui Hristos. Chiar dacă simțirea te indeamnă să gândești așa, totuși credința să-ți dea certitudinea faptului. Să nu judeci taina după gustare, ci, neîndoielnic, încredințându-te prin credință că ai fost învrednicit de trupul și sângele lui Hristos.

7. David îți tâlcuiește puterea tainei prin cuvintele: "Gătit-ai înaintea mea masă, împotriva celor ce mă necăjesc pe mine"<sup>8</sup>. Cuvintele lui David au această tâlcuire: "Înainte de a veni Tu, Doamne, demonii au gătit oamenilor masă spurcată, pângărită și plină de putere drăcească; dar după ce ai venit, Stăpâne, gătit-ai înaintea mea masă". Când

6. II Petru 1, 4.

7. Ioan 6, 53.

8. Ps. 22, 6.

omul spune lui Dumnezeu: "Gătit-ai înaintea mea masă", ce altceva înseamnă decât masa cea tainică și spirituală, pe care Dumnezeu ne-a gătit-o "împotriva" demonilor? Și pe bună dreptate, căci masa aceea ne făcea părtași demonilor, pe când aceasta ne face părtași lui Dumnezeu. "Uns-ai cu untdelemn capul meu"<sup>9</sup>. Ți s-a uns capul tău, pe frunte, cu untdelemn, din pricina pecetii lui Dumnezeu, pe care o ai, spre a avea în tine urma pecetii, sfințirea lui Dumnezeu<sup>10</sup>. "Și paharul Tău este adăpându-mă ca un puternic"<sup>11</sup>. Vezi în aceste cuvinte paharul despre care am vorbit, pe care l-a luat Iisus în mâini, a mulțumit și a zis: "Acesta este sângele Meu care se varsă pentru mulți spre iertarea păcatelor"<sup>12</sup>.

8. Pentru aceasta și Solomon la acest har se referă, când spune în Ecclesiast: "Vino și mănâncă cu veselie pâinea ta – pâinea cea duhovnicească; "vino" este o chemare mântuitoare și dătătoare de fericire – "și bea cu inimă bună vinul tău"<sup>13</sup> – vinul cel duhovnicesc – "și untdelemn să se verse pe capul tău"<sup>14</sup> – vezi că arată și ungerea cea tainică – "și hainele tale să fie pururea albe"<sup>15</sup>, că au plăcut Domnului faptele tale"<sup>16</sup>. Înainte de a te apropia de har, faptele tale erau "deșertăciunea deșertăciunilor"<sup>17</sup>. O dată ce te-ai dezbrăcat de hainele cele vechi și te-ai îmbrăcat cu cele albe, duhovnicești, trebuie să fii pururea îmbrăcat în alb. Negreșit nu vrem prin aceste cuvinte să spunem ca tu să porți neconținut haine albe, ci că se cuvine să te îmbraci cu hainele cele cu adevărat albe, strălucitoare și duhovnicești, ca să spui împreună cu fericitul Isaia: "Să se bucure

9. Ps. 22, 6.

10. Ieș. 28, 32.

11. Ps. 22, 6.

12. Matei 26, 28.

13. Eccl. 9, 7.

14. Eccl. 9, 8.

15. Eccl. 9, 8.

16. Eccl. 9, 7.

17. Eccl. 1, 2.



sufletul meu de Domnul, că m-a îmbrăcat cu haina mântuirii și cu veșmântul veseliei m-a acoperit<sup>18</sup>.

9. O dată ce ai aflat și ai fost încredințat că pâinea ce se vede nu este pâine, chiar dacă o simțim pâine la gust, ci trup al lui Hristos; că vinul ce se vede nu este vin, chiar dacă gustul așa ne spune, ci sânge al lui Hristos; că David a spus de mult în psalmi despre acestea: "Pâinea inima omului o întărește" și "vinul veselește inima omului"<sup>19</sup>, când te împărtășești cu pâinea cea duhovnicească, întărește-ți inima și veselește-ți fața sufletului tău.

Să dea Dumnezeu să ai fața descoperită, cu conștiință curată să privești ca în oglindă slava Domnului și să pășești din slavă în slavă<sup>20</sup>, în Hristos Iisus Domnul nostru, Căruia cinstea, puterea și slava, în vecii vecilor. Amin.

18. Isaia 61, 10.

19. Ps. 103, 16, 17.

20. II Cor. 3, 18.

## CATEHEZA A V-A MISTAGOGICĂ DESPRE ZIDIREA DUHOVNICEASCĂ

Citire din întâia Epistolă sobornicească a lui Petru: *"Pentru aceea, lepădând toată murdăria, toată viclenia și grăirea de rău"<sup>1</sup>, și celelalte.*

1. Cu ajutorul iubirii de oameni a lui Dumnezeu, la adunările de mai înainte ați auzit în chip îndestulător despre botez, despre ungerea cu Sfântul Mir și despre împărtășirea cu Trupul și Sângele lui Hristos. Acum este necesar să mergem mai departe. Astăzi vom pune cununa pe zidirea duhovnicească a folosului vostru.

2. Ați văzut pe diacon că le dă preotului liturghisitor și celorlalți preoți care stau în jurul altarului lui Dumnezeu să se spele. Negreșit le dă să se spele nu pentru că ar avea cumva vreo murdărie trupească. Nu din pricina asta! Căci n-am intra în biserică vreodată având vreo murdărie trupească. Spălarea arată că trebuie să vă curățiți de toate păcatele și fărădelegile. Și pentru că mâinile sunt simbolul faptelor noastre, este lămurit că prin spălarea mâinilor facem aluzie la curăția și neprihănirea faptelor noastre. N-ai auzit pe fericitul David, că ne-a făcut cunoscută această taină prin cuvintele: "Spăla-voi întru cele nevinovate mâinile mele și voi înconjura jertfelnicul Tău, Doamne"<sup>2</sup>? Prin urmare, spălarea mâinilor înseamnă că suntem curați de păcate.

3. Apoi diaconul strigă: "Primiți-vă unul pe altul și să ne sărutăm unul pe altul". Să nu-ți închipui că sărutarea aceasta este o sărutare obișnuită, din acelea ce-și dau prietenii

1. I Petru 2, 1.

2. Ps. 25, 6.

pe stradă sau în piață. Sărutarea aceasta nu este la fel cu acelea. Sărutarea aceasta unește sufletele unele cu altele și îndepărtează din ele orice vrăjmășie. Sărutarea aceasta este deci semn al unirii sufletelor și al izgonirii oricărei vrăjmășii. Pentru aceasta Hristos spune: *"De-ți vei aduce darul tău la altar și acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are ceva împotriva ta, lasă darul tău la altar și mergi mai întâi de te împacă cu fratele tău, și atunci, venind, adu darul tău"*<sup>3</sup>. Sărutarea este deci împăcare; pentru aceasta e sfântă. În altă parte fericitul Pavel strigă zicând: *"Îmbrățișați-vă unul pe altul cu sărutare sfântă"*<sup>4</sup>; iar Petru: *"Cu sărutarea dragostei"*<sup>5</sup>.

4. După aceasta preotul liturghisitor strigă: "Sus inimile!". În adevăr, în acel ceas înfricoșător trebuie să avem inima sus, către Dumnezeu, și nu îndreptată în jos, spre pământ și spre lucrurile pământești. Prin urmare preotul liturghisitor poruncește cu tărie să lepădăm în ceasul acela toate grijile cele lumești, toată grija ce-o avem de casa noastră și să avem inima la cer, spre Dumnezeu cel iubitor de oameni. Apoi voi răspundeți: "Avem către Domnul". Prin aceste cuvinte mărturisim că ne învoim cu cele spuse de preotul liturghisitor. Nimeni să nu stea în biserică în așa chip încât cu gura să spună: "Avem către Domnul", iar cu mintea să rămână la grijile cele lumești. Totdeauna trebuie să ne gândim numai la Dumnezeu. Dacă lucrul acesta nu este cu puțință să-l facem în tot timpul din pricina slăbiciunii noastre omenеști, cel puțin în ceasul acesta să ne dăm silința să-l împlinim.

5. Apoi preotul liturghisitor spune: "Să mulțumim Domnului". Într-adevăr, suntem datori să mulțumim pentru că ne-a chemat la un har atât de mare, deși eram nevrednici, pentru că S-a împăcat cu noi deși-l eram vrăjmași<sup>6</sup>, pentru

3. Mătei 5, 23-24.

4. I Cor. 16, 20.

5. I Petru 5, 14.

6. Rom. 5, 10.

că am fost învredniciți de înfierea Duhului<sup>7</sup>. Apoi voi spuneți: "Cu vrednicie și cu dreptate". Prin faptul că mulțumim, noi facem un lucru vrednic și drept. Dumnezeu, în schimb, n-a făcut numai ce era drept, ci ceva mai presus de dreptate, când ne-a făcut atâta bine și ne-a învrednicit de atâtea bunătăți.

6. După aceasta facem pomenire de cer, de pământ și de mare; de soare și de lună; de stele și de toată zidirea-cugetătoare și necugetătoare, văzută și nevăzută: de îngeri, de arhangheli, de puteri, de domnii, de începătorii, de stăpânii, de tronuri, de heruvimii cei cu multe fețe<sup>8</sup>, spunând cu tărie cuvintele lui David: *"Măriți pe Domnul cu mine"*<sup>9</sup>. Facem pomenire și de serafimi, pe care, în Duhul Sfânt, i-a văzut Isaia, stând în jurul tronului lui Dumnezeu: *"cu două aripi își acoperă fața, cu alte două, picioarele, iar cu două zboară și spun: "Sfânt, Sfânt, Sfânt, Domnul Savaot!"*<sup>10</sup>. Rostim această laudă lui Dumnezeu, predată nouă de serafimi, pentru ca să fim părtași cântării oștirilor celor mai presus de lume.

7. Apoi, după ce ne-am sfințit prin aceste imne duhovnicești, rugăm pe iubitorul de oameni Dumnezeu să trimită Duhul cel Sfânt peste cele puse înainte, spre a face pâinea trup al lui Hristos, iar vinul, sânge al lui Hristos. În adevăr acelea de care S-a atins Sfântul Duh s-au sfințit și s-au prefăcut.

8. Apoi, după săvârșirea jertfei duhovnicești, slujba cea fără de sânge, rugăm, asupra acestei jertfe de ispășire, pe Dumnezeu: pentru pacea de obște a Bisericilor, pentru buna rânduială a lumii, pentru conducători, pentru ostași și cei care ne ajută în lupte, pentru cei care sunt bolnavi, pentru

7. Rom. 8, 15.

8. Iezechiel 10, 1, 21.

9. Ps. 33, 3.

10. Isaia 6, 2-3.

cei care se trudesc, și, în general, noi toți ne rugăm și aducem această jertfă pentru toți care au nevoie de ajutor.

9. Apoi facem pomenire și de cei mai înainte adormiți, mai întâi de patriarhi, de profeți, de apostoli, de mucenici, pentru ca Dumnezeu, prin rugăciunile și mijlocirile lor, să primească cererea noastră; apoi ne rugăm și pentru cei mai înainte adormiți sfinți părinți și episcopi și, scurt vorbind, pentru toți cei adormiți înainte de noi. Credem că vor dobândi cel mai mare folos sufletele pentru care facem rugăciune la jertfa sfântă și prea înfricoșătoare ce este pusă înainte.

10. Și vreau să vă conving printr-un exemplu. Cunosc pe mulți care spun așa:

– Ce-i folosește sufletului care părăsește lumea aceasta, cu păcate sau fără păcate, dacă este pomenit în timpul rugăciunii de la jertfa cea fără de sânge?

– Să ne închipuim că un împărat a surghiunit pe cei care i-au greșit; prietenii celor surghiuniți au împletit o cunună și i-au dat-o împăratului spre a se îndura de cei pedepsiți. Credeți, oare, că împăratul nu le va ușura pedeapsa? Tot așa și noi: deși suntem păcătoși, totuși întotdeauna aducem rugăciuni lui Dumnezeu pentru cei adormiți; nu-I împletim cunună, ci-I oferim pe Hristos, Care a fost junghiat pentru păcatele noastre, spre a îmblânzi pe iubitorul de oameni Dumnezeu atât față de ei, cât și față de noi.

11. Apoi, după acestea, zicem rugăciunea aceea pe care a dat-o Mântuitorul ucenicilor Lui<sup>11</sup>. Cu conștiința curată numim pe Dumnezeu Tată și zicem: *"Tatăl nostru Care ești în ceruri"*. Cât este de mare iubirea de oameni a lui Dumnezeu! Celor care s-au depărtat de El și au ajuns în cele mai mari răutăți, le-a dăruit atâta iertare de păcate și împărțășire de har, încât le-a îngăduit să-L numească Tată: *"Tatăl nostru Care ești în ceruri"*. Prin "ceruri", pot să se înțeleagă

11. Matei 6, 5-13.

și cei care poartă chipul celui ceresc<sup>12</sup>, în care locuiește și umblă Dumnezeu<sup>13</sup>.

12. *"Sfințească-se numele Tău"*. Chiar de-o spunem, chiar de n-o spunem, numele lui Dumnezeu este prin fire sfânt. Cu toate că numele Lui este pângărit în cei păcătoși, potrivit celor scrise: *"Din pricina voastră numele Meu este hulit pururea între neamuri"*<sup>14</sup>, totuși ne rugăm ca să se sfințească în noi numele lui Dumnezeu. Nu înseamnă că numele lui Dumnezeu vine de la nesfințenie la sfințenie, ci ne rugăm să se facă sfânt în noi, care ne sfințim și facem lucruri vrednice de sfințenie.

13. *"Vie Împărăția Ta!"*. Numai un suflet curat poate să spună cu îndrăzneală: *"Vie Împărăția Ta!"*. Cine a auzit pe Pavel spunând: *"Să nu mai împărățească păcatul în trupul vostru cel muritor"*<sup>15</sup>, acela, curățindu-se pe sine însuși în faptă, în gând și în cuvânt, va spune lui Dumnezeu: *"Vie Împărăția Ta!"*.

14. *"Facă-se voia Ta precum în cer așa și pe pământ"*. Dumnezeuieștii și fericiții îngeri ai lui Dumnezeu fac voia lui Dumnezeu, după cum spune David în psalmi: *"Binecuvântați pe Domnul toți îngerii Lui, cei puternici la vârtute, care faceți voia Lui"*<sup>16</sup>. Când te rogi, o spui aceasta cu tărie: După cum se îndeplinește voința Ta de către îngeri, tot așa, Stăpâne, să se îndeplinească și de către mine pe pământ!

15. *"Pâinea noastră cea spre ființă dă-ne-o nouă astăzi"*. Pâinea cea obișnuită nu este spre ființă. Dar pâinea aceasta sfântă este spre ființă. Cuvântul *"spre ființă"* înseamnă: ceea ce este rânduit spre ființarea sufletului. Această pâine nu intră în pânțec, nici nu se aruncă afară, ci se răspândește în toată ființa ta spre folosul trupului și al sufletului.

12. I Cor. 15, 49.

13. II Cor. 6, 16.

14. Isaia 52, 5; Rom. 2, 24.

15. Rom. 6, 12.

16. Ps. 102, 21.

Cuvântul "astăzi" înseamnă: în fiecare zi, după cum spune și Pavel: "până ce putem să zicem: Astăzi"<sup>17</sup>.

16. "Și ne iartă nouă greșalele noastre, precum și noi iertăm greșelilor noștri". Într-adevăr, avem multe păcate. Păcățuim și cu cuvântul și cu gândul și facem multe fapte vrednice de osândă. Căci, după cuvintele lui Ioan, "dacă vom spune că nu avem păcat, mințim"<sup>18</sup>. Prin aceste cuvinte din Rugăciunea Domnească, facem un soi de învoială cu Dumnezeu, rugându-L să ne ierte păcatele, după cum și noi iertăm greșelile celor ce ne-au greșit. Așadar, gândindu-ne ce primim în schimbul iertării noastre, să nu mai așteptăm, nici să nu mai zăbovim de a ierta pe alții. Greșelile pe care le fac alții față de noi sunt mici, neînsemnate și ușor de trecut cu vederea; dar greșalele ce le facem noi față de Dumnezeu sunt mari și numai marea Lui iubire de oameni poate să le ierte. Ai grijă deci ca nu cumva, din pricina unor păcate mici și neînsemnate, pe care le-au făcut alții față de tine, să-ți zăvorăști ție însuși iertarea de la Dumnezeu, a unor păcate foarte grele.

17. "Și nu ne duce pe noi în ispită, Doamne". Oare prin aceste cuvinte ne învață Domnul ca noi să ne rugăm ca să nu fim ispitiți deloc? Cum atunci se spune în altă parte, în Scriptură: "Bărbatul neispitit nu este pus la încercare"<sup>19</sup>? Și iarăși: "Să socotiți drept mare bucurie, frații mei, când cădeți în multe feluri de ispite"<sup>20</sup>. Oare nu cumva cuvintele: "Nu ne duce în ispită" au sensul de "a nu fi afundat în ispită"? În adevăr, s-a asemănat ispita cu un torent greu de trecut. Cei care nu se afundă în ispite, ca niște înotători foarte buni, nu sunt deloc târâți de torent. Cei care nu sunt buni înotători, de cad în ispite, se afundă. De pildă, Iuda a căzut în ispita iubirii de arginți; n-a trecut peste ea, ci, afundându-se,

17. Evr. 3, 13.

18. I Ioan 1, 8.

19. Înț. Sir. 34,10.

20. Iacov 1, 2.

s-a înecat și trupește, și sufletește<sup>21</sup>. Petru a căzut și el în ispita tăgăduirii lui Hristos; dar, cu toate că a căzut, totuși nu s-a afundat, ci, trecând cu vitejie, a fost izbăvit de ispită<sup>22</sup>. Ascultă, iarăși, în altă parte, ceata tuturor sfinților mulțumind că a fost izbăvită de ispită: "Pusu-ne-ai la încercare, Dumnezeule; cu foc ne-ai lămurit pe noi, precum se lămu-rește argintul; prinsu-ne-ai pe noi în cursă, ai pus necazuri pe umărul nostru; ai ridicat oameni pe capetele noastre. Am trecut prin foc și prin apă și ne-ai scos la odihnă"<sup>23</sup>. Și vezi apoi că sunt plini de îndrăzneală că au trecut fără să se înece? "Și ne-ai scos", spun ei, "la odihnă". Venirea lor la odihnă înseamnă izbăvirea din ispită.

18. "Ci ne izbăvește de cel-viclean!". Dacă textul: "Nu ne duce pe noi în ispită" ar fi avut sensul de a nu fi ispitit, Domnul n-ar fi spus: "Ci ne izbăvește de cel viclean". "Cel-viclean" este diavolul potrivnic; ne rugăm deci ca Domnul să ne izbăvească de diavol.

Apoi, după terminarea rugăciunii, spui: "Amin". Prin acest cuvânt: "Amin", care înseamnă: așa să fie, pecetluiești cele ce ai spus în rugăciunea pe care am primit-o de la Dumnezeu.

19. După acestea, preotul liturghisitor spune: "Sfintele, sfinților". Cele ce stau înainte sunt "sfinte" pentru că au primit pogorârea Sfântului Duh. "Sfinți" sunteți și voi, pentru că ați fost învredniciți de Duhul Sfânt.

Apoi spuneți: "Unul Sfânt, Unul Domn Iisus Hristos". Cu adevărat Unul singur este sfânt, Cel care este prin fire sfânt; și noi suntem sfinți, dar nu prin fire, ci prin participare, prin nevointă și prin rugăciune.

20. După aceea auziți psaltul care, cu dumnezeiască cântare, vă îndeamnă să vă împărtășiți cu Sfintele Taine și zice: "Gustați și vedeți că bun este Domnul"<sup>24</sup>. Nu îngăduiți

21. Matei 27, 5-8; Fapte 1, 16-20.

22. Matei 26, 72-75; Marcu 14, 70-72; Luca 22, 58-62; Ioan 13, 38; 18, 25-27.

23. Ps. 65, 9-11.

24. Ps. 33, 8.24. Ps. 33, 8.

gâtlejului celui trupesc să judece cele gustate, ci credinței celei neîndoielnice! Noi gustăm, dar nu suntem chemați să gustăm pâine și vin, ci Trupul și Sângele lui Hristos.

21. Când te apropii deci să te împărtășești, nu te apropia cu palmele întinse, nici cu degetele răsfirate; dimpotrivă, fă mâna stângă tron mâinii drepte, ca una ce are să primească pe Împăratul. Fă-ți căuș palma, și primește Trupul lui Hristos, răspunzând: "Amin!". După ce-ți vei sfinți cu multă grijă ochii prin atingerea de Sfântul Trup, împărtășește-te, având grijă să nu pierzi ceva din el. Căci dacă vei pierde ceva, este ca și cum ți-ai pierde unul din propriile tale mădule. Spune-mi: Dacă cineva ți-ar da câteva bucățele de aur, nu le-ai ține cu toată grija, ferindu-te să nu pierzi ceva din ele, și să te păgubești? Oare nu vei căuta cu mult mai mult și cu mai multă grijă să nu-ți cadă vreo fărâmitură din ceea ce este mai de preț decât aurul și pietrele prețioase?

22. Apoi, după ce te-ai împărtășit cu Trupul lui Hristos, apropie-te și de potirul Sângelui. Nu mai întinde mâinile, ci pleacă-te, și cu rugăciune și evlavie, rostește: "Amin"; sfințește-te împărtășindu-te din Sângele lui Hristos. Și pe când sunt încă umede buzele tale, du degetele la gură și cu umezeala buzelor sfințește-ți ochii, fruntea și celelalte simțuri. Apoi, așteptând rugăciunea, mulțumește lui Dumnezeu, Care te-a învrednicit de atât de mari Taine.

23. Păstrați, deci, aceste predanii neîntinate și păziți-vă să nu vă poticniți. Să nu vă despărțiți de Împărtășire. Ca nu cumva, din pricina întinăciunii păcatelor, să vă lipsiți de aceste sfințite și duhovnicești Taine. Iar *"Dumnezeul păcii să vă sfințească pe voi desăvârșit, și tot trupul și sufletul și duhul vostru să se păzească fără de prihană întru venirea Domnului nostru Iisus Hristos"*<sup>25</sup>, Căruia, cinstea și puterea, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

25. I Tes. 5, 23.

## ALTE SCRIERI

### OMILIE

#### LA SLĂBĂNOGUL DE LA SCĂLDĂTOAREA VITEZDA

1. Oriunde Se arată Iisus, acolo este și mântuirea. De vede vameș sezând la vamă, îl face apostol și evanghelist<sup>1</sup>. De este îngropat cu morții, îi învie pe cei morți<sup>2</sup>. Orbilor le dăruiește vederea<sup>3</sup>, celor muți, grăirea; surzilor, auzul<sup>4</sup>. Colindă scaldătorile; dar nu ca să le vadă, ci ca să vindece pe bolnavi.

2. În Ierusalim era scaldătoarea oilor; avea cinci pridvoare<sup>5</sup>. Patru erau împrejurul scaldătorii, iar al cincilea, la mijloc, și în acesta zăceau mulțime de bolnavi. Mare era necredința iudeilor. Doctorul și tămăduitorul sufletelor și al trupurilor dăruia vindecare cu multă socoteală: mai întâi vindeca boala cea de multă vreme, ca să slobozească mai repede de dureri. Slăbănogul ce se găsea atunci la scaldătoarea oilor nu zăcea de o zi sau două și nici de o lună sau de un an, ci de treizeci și opt de ani<sup>6</sup>. Pentru că era bolnav de multă vreme, era cunoscut de toți; așa că putea să se arate tuturor lucrarea tămăduitorului, căci slăbănogul era cunoscut de toți din pricina bolii îndelungate. Marele Doctor Și-a arătat puterea, dar ea n-a fost primită de cei care priveau cu ochi răi faptele Lui.

1. Marcu, 2, 14; Luca 5, 27-29.

2. Matei 27, 52-53.

3. Matei 9, 27-30; 11, 5; 12, 22; 15, 30; 20, 30-34; 21, 14; Marcu 8, 22-26; 10, 46-52; Luca, 4, 18; 7, 21-22; Ioan 9, 1-41.

4. Matei 9, 32-34; 11, 5; 12, 22; 15, 30-31; Marcu, 7, 32-37; 9, 17-27.

5. Ioan 5, 2.

6. Ioan 5, 5.